

Følgegruppemøde 03.12.2015

Søren Kolind Hvid
SEGES Planter & Miljø

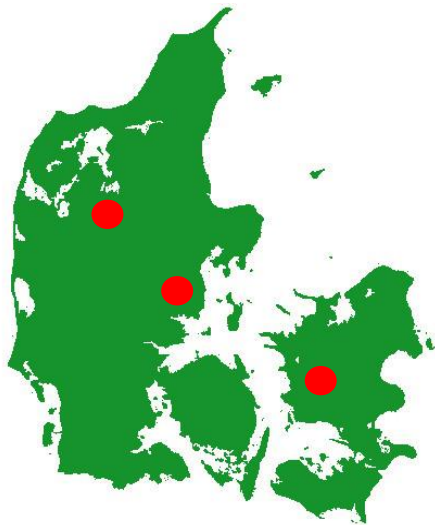
PROJEKT: EMISSIONSBASERET KVÆLSTOF- OG AREALREGULERING

GUDP PROJEKT: EMISSIONSBASERET KVÆLSTOF- OG AREALREGULERING

Formål: Opnå en mere omkostningseffektiv kvælstofregulering ved at udvikle og afprøve en emissionsbaseret regulering som en tilvalgs mulighed.

Koncepter for målemetoder udvikles og afprøves i nyt GUDP-projekt (2014-17).

Deltagere i GUDP projekt:

- Aarhus Universitet, Bioscience
- Aarhus Universitet, Agroøkologi
- GEUS
- Sorbisense a/s
- Eurofins a/s
- SEGES P/S

Foto: Bioscience

MÅLEKONCEPTER UDVIKLES FOR 3 MÅLESTEDER

Rodzonen (N-min)

Dræn

Vandløb

GEVINSTER VED KVÆLSTOFREGULERING UD FRA MÅLINGER PÅ BEDRIFTSNIVEAU

Belønning for effektive virkemidler og effektivitet	Nye og billigere virkemidler
Målinger sikrer belønning for at optimere effekten af virkemidler og for godt landmandskab.	Alle virkemidler kan anvendes. Alle tiltag, der reducerer udledningen, tæller med.
Mindre detailregulering. Ingen krav til eller kontrol af virkemidler (type efterafgrøder, datoer for såning, pløjning osv.)	

ARBEJDSPAKKER

1. AP1 – det fælles grundlag for regulering
2. AP2 – koncept for måling i vandløn
3. AP3 – koncept for måling i dræn
4. AP4 – koncept for måling af N-min
5. AP5 – demonstration af emissionsbaseret regulering
6. AP6 – demonstration af Sorbisense måleteknologier
7. AP7 – Vejledning om emissionsbaseret regulering

HOVEDAKTIVITETER I AP1

PROJEKTLEDELSE OG PROJEKTKOORDINERING

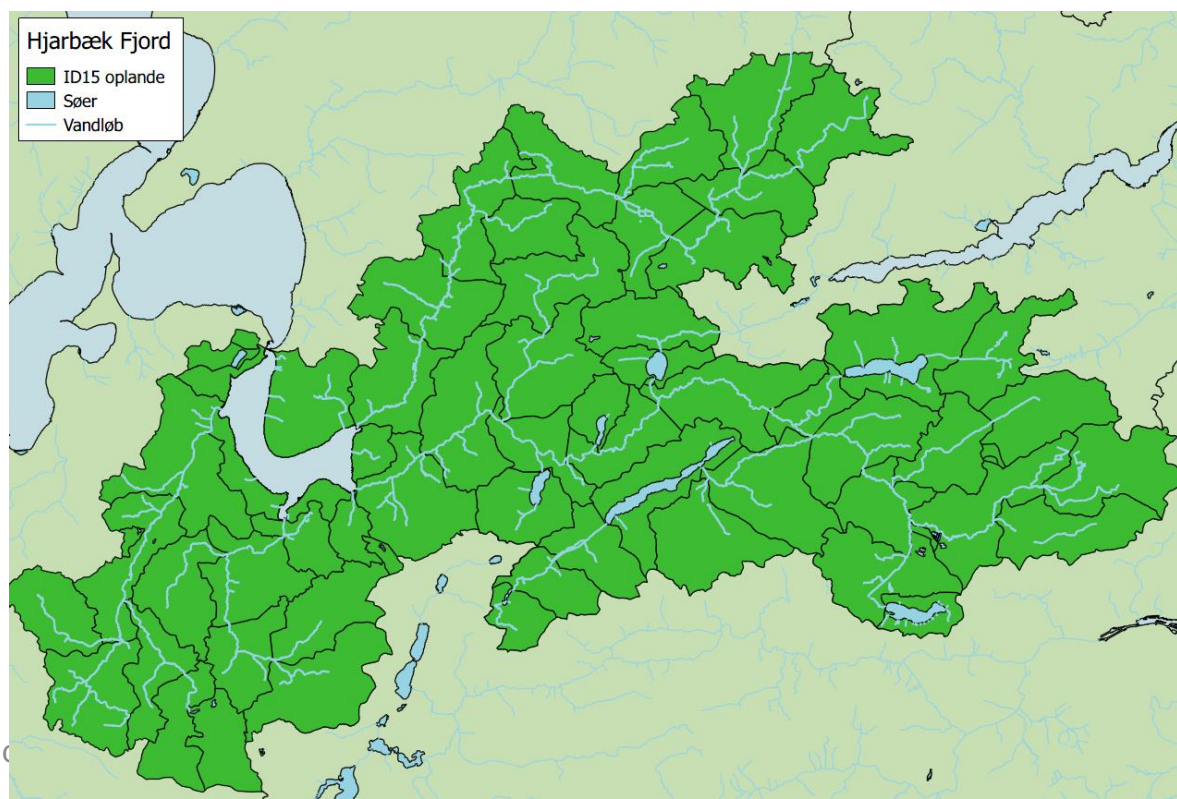
- Projektledelse, afrapportering
- Valg af demonstrationsoplande og sikring af koordineret demonstrationsaktivitet
- Fastsættelse af det fælles grundlag for emissionsbaseret regulering, herunder metoder til fastsættelse af grænseværdier og samspillet med den almindelige regulering
  - Grundlaget vil bygge på individuelle N-udledningskvoter
- Formidlingsaktiviteter og myndighedskontakt.

AP-leder: Søren Kolind Hvid

FASTSÆTTELSE AF GRÆNSEVÆRDIER

- Vandområdeplaner fastsætter målsætninger for kvælstofudledning på vandoplandsniveau
- Regulering baseret på målinger forudsætter målsætninger (grænseværdier) for det område, der måles på – f.eks. en bedrift eller et delopland

Udledning i 2008-12:
1573 ton i alt fra landbrug i hele Hjarbæk Fjord oplandet.

Målsætning for hele Hjarbæk Fjord:
648 ton N i alt fra landbrug i 2021.

GRÆNSEVÆRDIER FOR KVÆLSTOF I VANDLØB OG DRÆN

To fremgangsmåder:

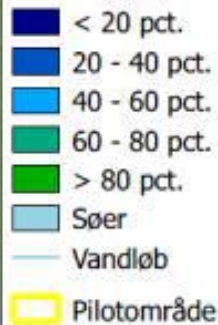
- Måle den "normale" N-udledning ved aktuel kvælstofregulering.
Kan evt. gøres på ID15 niveau. Kræver kildeopsplitning.
Fastsatte grænseværdi ud fra målt udledning.
Kræver flere års målinger.
Er ikke anvendelig for dræn
- Beregne grænseværdi på ID15 niveau med udgangspunkt i målsætninger på vandoplandsniveau og data for N-retention

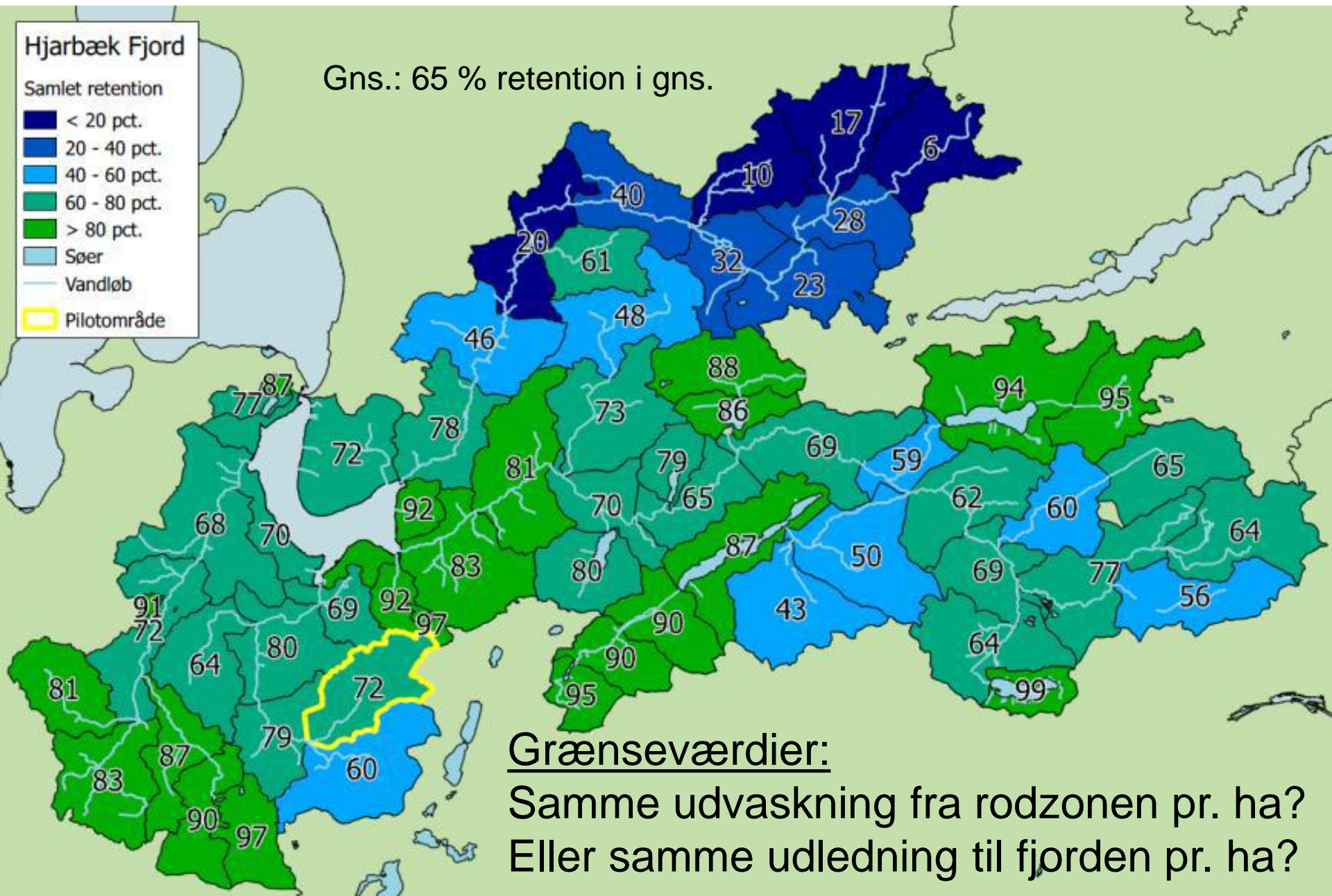
HJARBÆK FJORD – SAMLET RETENTION

Hjarbæk Fjord

Samlet retention

Gns.: 65 % retention i gns.

Grænseværdier:

Samme udvaskning fra rodzonen pr. ha?
Eller samme udledning til fjorden pr. ha?

AP2 KONCEPT FOR MÅLING I VANDLØB

AP3 KONCEPT FOR MÅLING I DRÆN

AP4 KONCEPT FOR MÅLING AF N-MIN

- Udvikle sammenhæng mellem målt N-min efterår og potentiel kvælstofudvaskning fra rodzonen
- Udvikle metoder til fastsættelse af grænseværdier for N-min
- "Normal N-min" – prøvetagning i Kvadratnet for Nitratundersøgelser – niveau og variation i praksis afhængig af afgrøde, efterårsplantedække, jordtype mv.
- Prøvetagning i LOOP-marker og forsøgsmarker med sugeceller – målt sammenhæng mellem N-min og nitratudvaskning
- Undersøgelser i udvalgte marker: Antal stik pr. prøve, antal ha pr. prøve, prøvetagningstidspunkt, udtagningslinjer, rumlig variation på mark- og mikroskala (prikmarker)

AP-leder: Christen Duus Børgesen

AP5 DEMONSTRATION AF EMISSIONSBASERET KVÆLSTOF- OG AREALREGULERING

- Demonstration i 3 pilot ID15-oplande
  - Vest for Viborg i Hjarbæk Fjord oplandet
  - Fillerup i Norsminde oplandet
  - Saltø Å ved Slagelse i Karrebæk Fjord oplandet
- Vandløbsmålinger, drænmålinger og N-min målinger
  - Plus Sorbisense målinger i dræn og vandløb
- 2 bedrifter hvert sted er involveret
- Demonstration af mark- og gødningsplanlægning med udgangspunkt i måleresultater
  - Eksempler på målsætninger/grænseværdier på den skala, der er målt på
  - Mark- og gødningsplanlægning og valg af virkemidler (planlægningsværktøj og involvering af konsulenter og landmænd)
  - Konsekvensberegninger – økonomi
- AP-leder: Kristoffer Piil

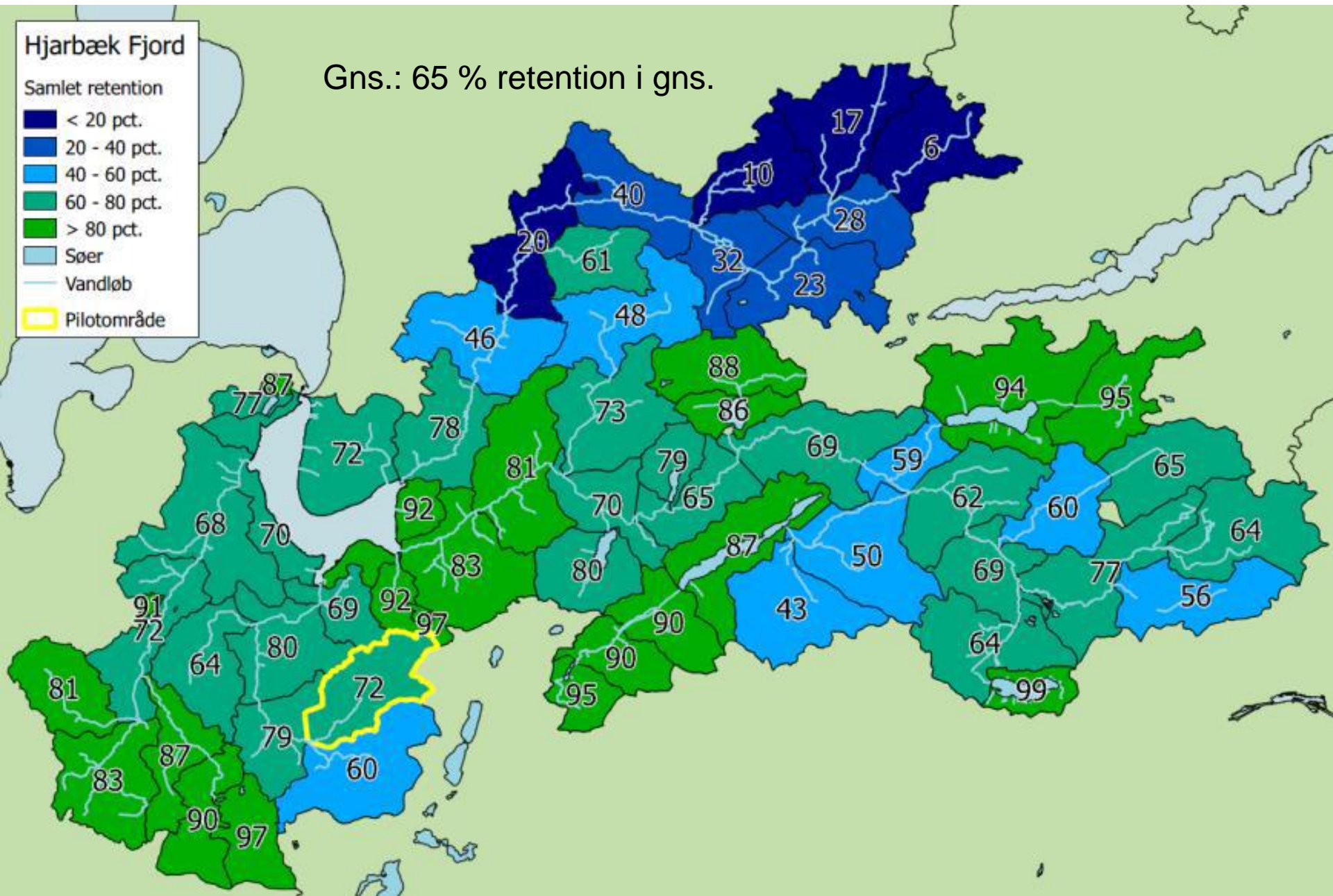
HJARBÆK FJORD – SAMLET RETENTION

Hjarbæk Fjord

Samlet retention

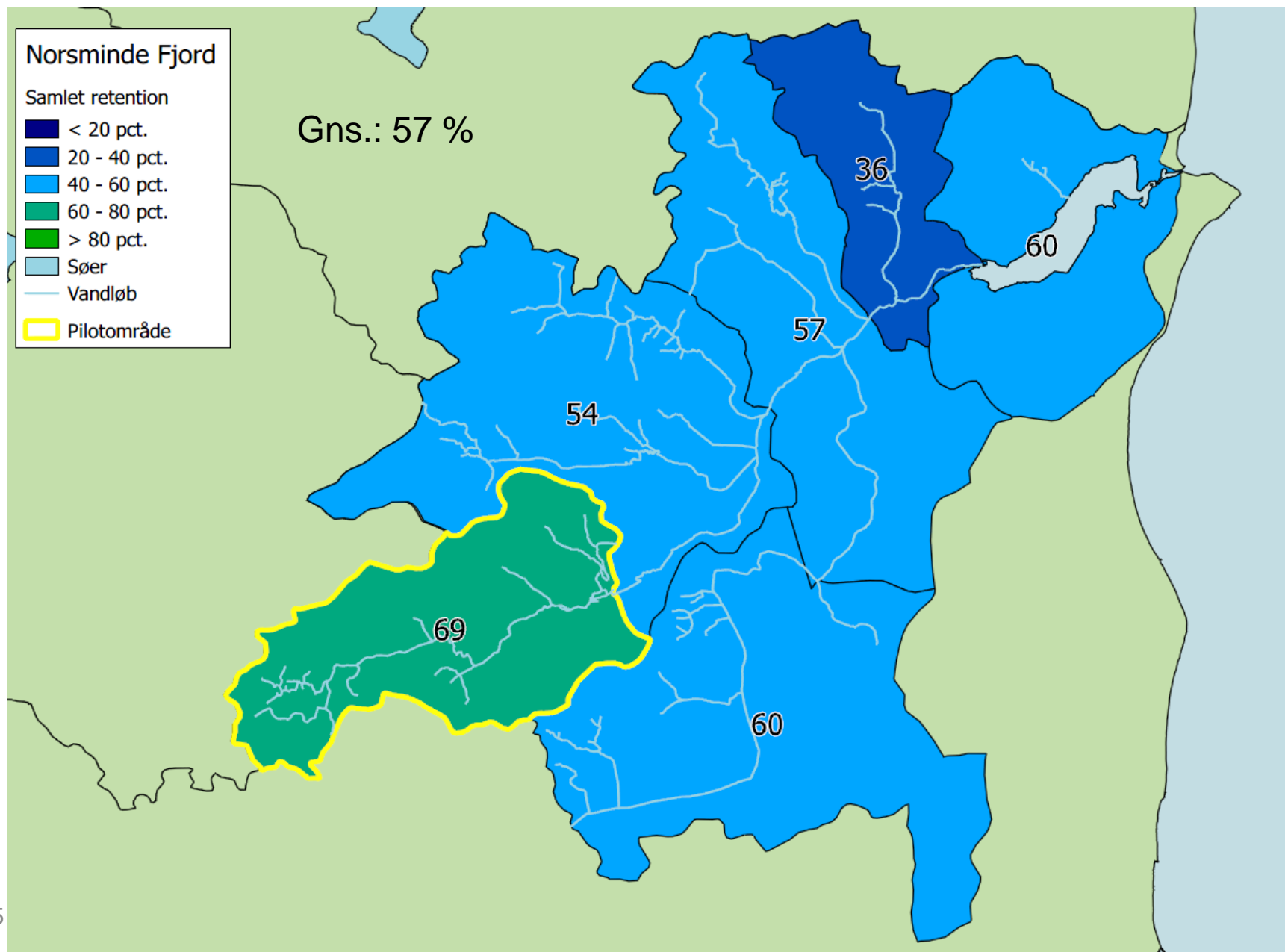
- < 20 pct.
- 20 - 40 pct.
- 40 - 60 pct.
- 60 - 80 pct.
- > 80 pct.
- Søer
- Vandløb
- Pilotområde

Gns.: 65 % retention i gns.

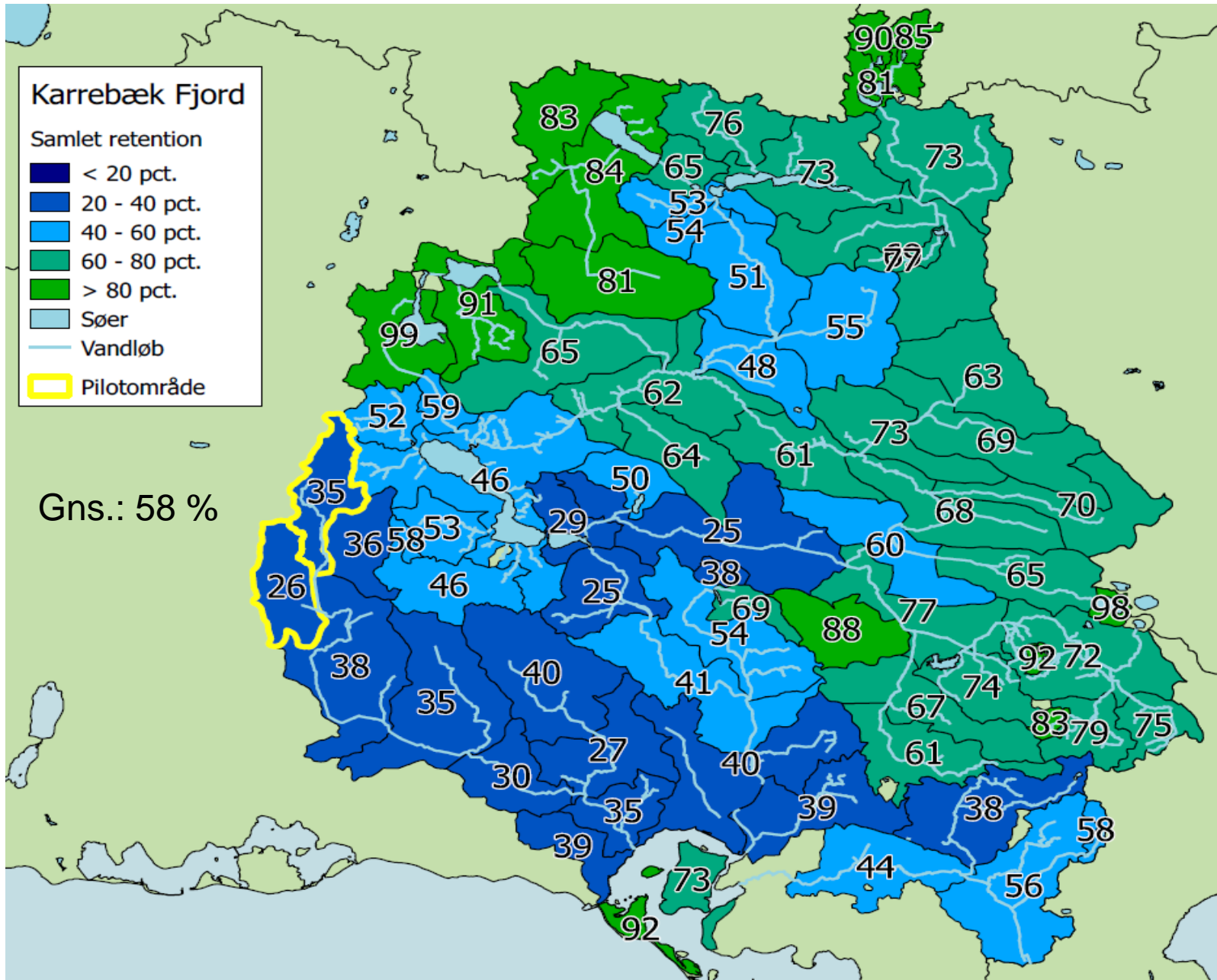

NORSMINDE FJORD – SAMLET RETENTION

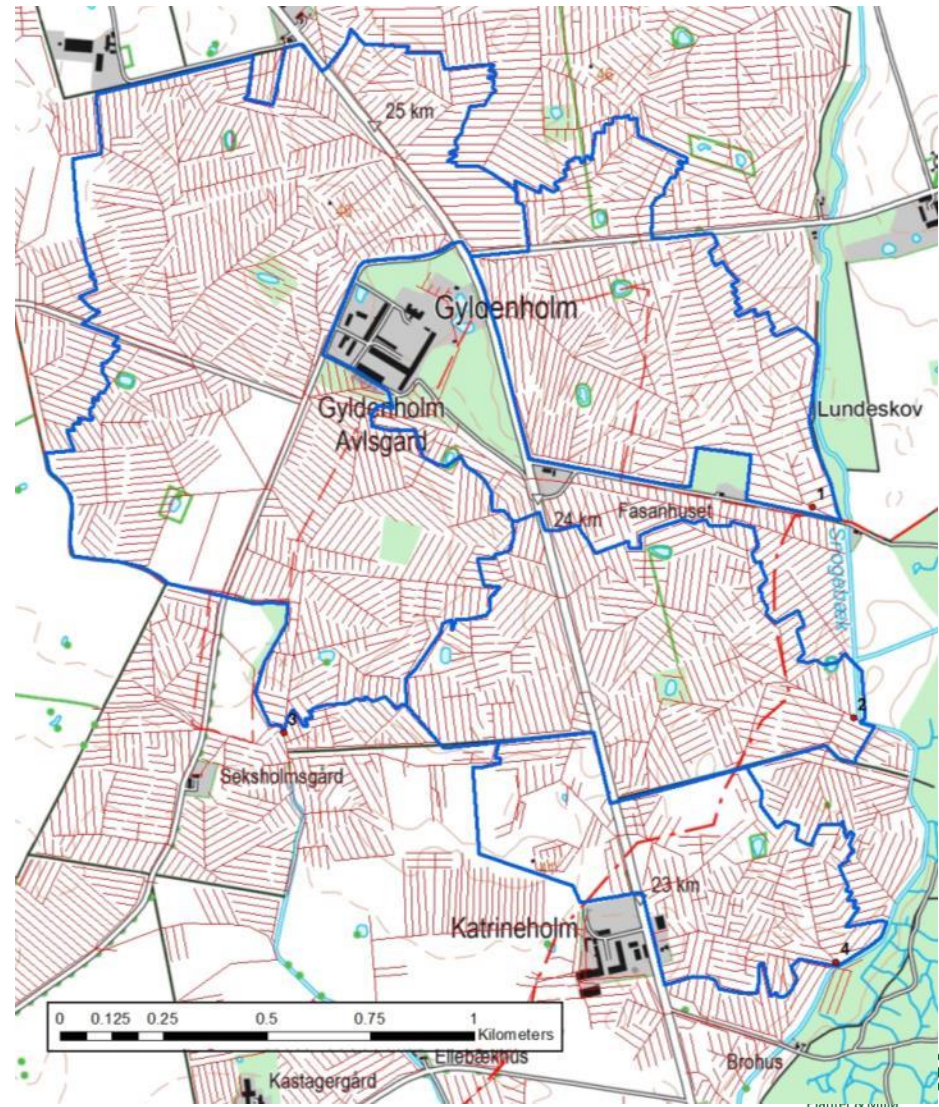

KARREBÆK FJORD – SAMLET RETENTION

DRAENSTATIONER

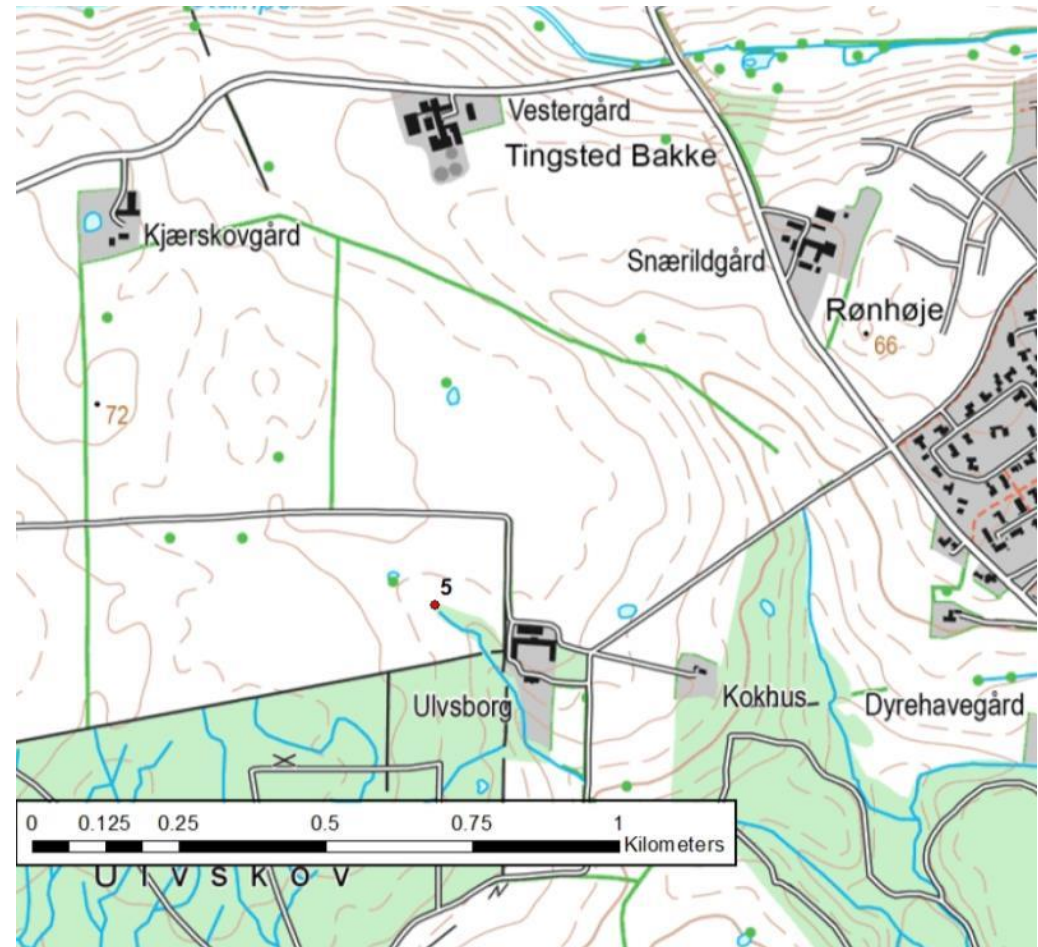
- Gyldenholm/-
Katrineholm
  - 1. 46 hektar
  - 2. 49 hektar
  - 3. 120 hektar
  - 4. 34 hektar

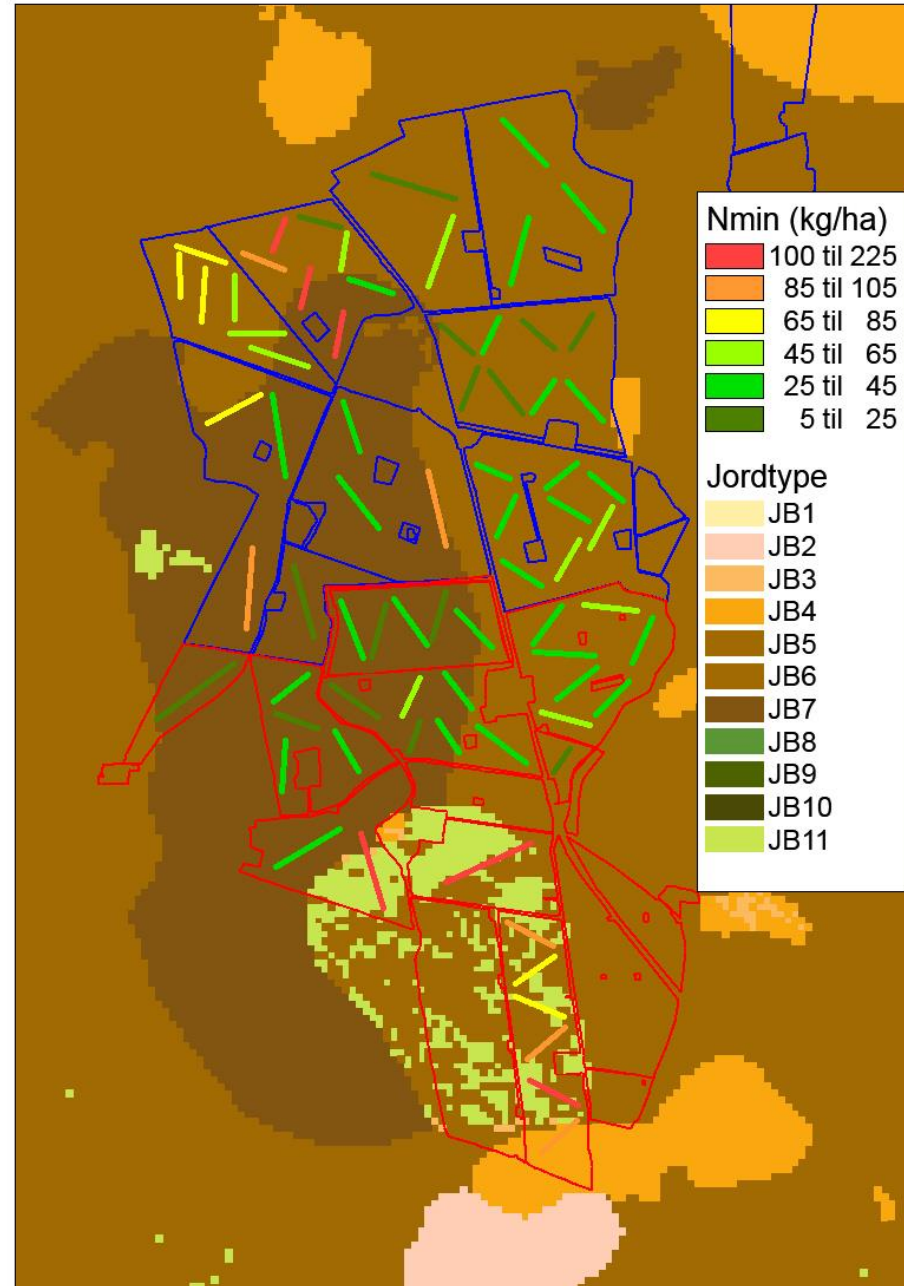
DRÆNSTATIONER

- Ulvsborg

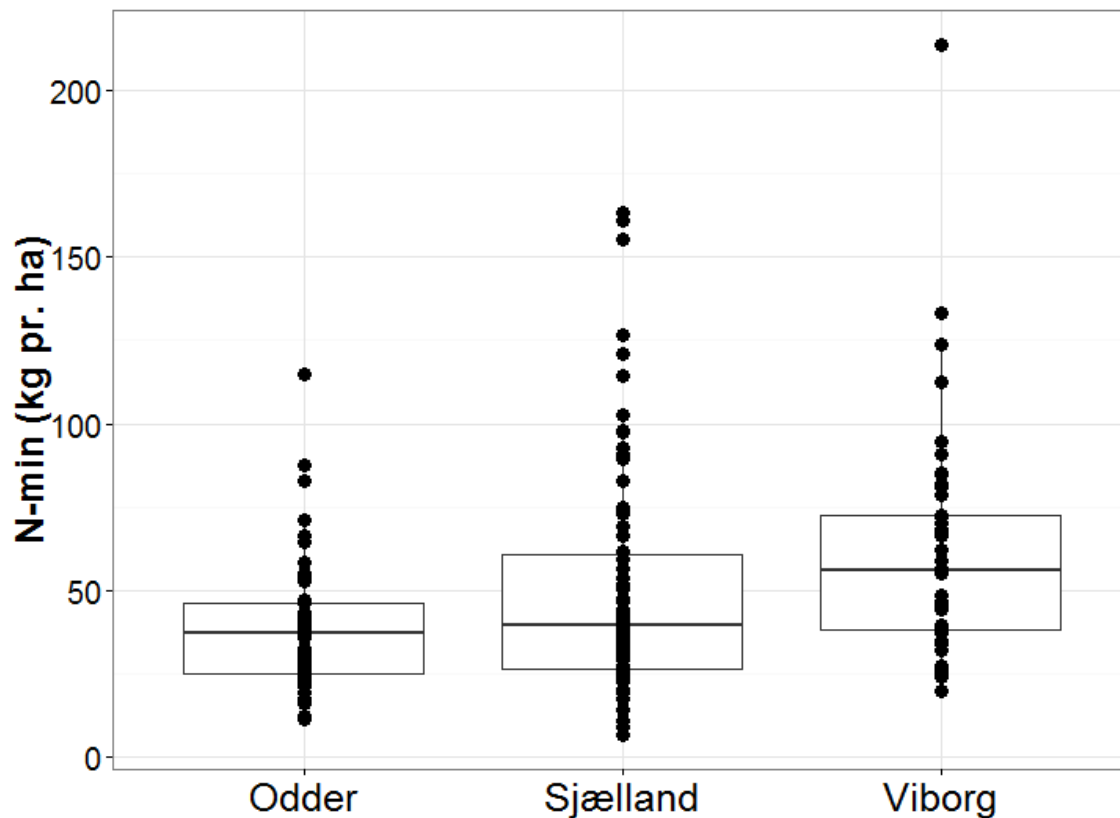

MÅLING AF N-MIN

- Eksempel fra Saltø Å
- N-min udtaget i både 2014 og 2015
- Udtagningslinjer

N-MIN - FORSKELLE MELLEM OPLANDE

	Odder	Sjælland	Viborg
	kg pr. ha		
Gns.	39	50	61
Median	37	40	56
n	54	75	45

AP6 DEMONSTRATION AF SORBISENSE MÅLETEKNOLOGIER

- Sorbisense teknologier til måling i dræn og vandløb demonstreres i de 3 pilotplande
- Forskellige udformninger af Sorbicelle-målinger i vandløb
- Koncentrationsmålinger i drænbrønde og ved drænudløb – screening af nitrat-niveau
- Afprøvning af teknologi til afstrømningsmåling – Flow Cap
- Landmandskoncept for nitrat-måling med Sorbiceller

AP-leder: Hubert de Jonge

AP7 VEJLEDNING OM EMISSIONSBASERET KVÆLSTOF- OG AREALREGULERING

- Vejledning for landmænd om regulering baseret på målinger, konsekvenser – beslutningsstøtte
- Vejledning om optimering af kvælstofindsats (virkemidler) og arealanvendelse – økonomisk optimering (omkostningseffektivitet)
- Vejledning om juridiske, økonomiske og andre problemstillinger ved anvendelse af målinger, der omfatter flere bedrifter – skabelon for samarbejdsaftaler

AP-leder: Leif Knudsen